

Купить в Беларуси: <http://belveter.by>

Я. В. Есіс

БЕЛАРУСКАЯ
ЛІТАРАТУРА
ПЛАНЫ-КАНСПЕКТЫ
ЎРОКАЎ

6

клас

(I паўгоддзе)

Дапаможнік для педагогаў устаноў
агульнай сярэдняй адукацыі

М а з ы р
«Выснова»
2 0 1 9

Купить в Беларуси: <http://belveter.by>

Купить в Беларуси: <http://belveter.by>

УДК 372.811.116.13.046.14

ББК 74.268.8(4Бел)я721

Е83

Р э ц е н з е н т ы :

кандыдат філалагічных навук, дацэнт УА «Мазырскі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя І. П. Шамякіна» *Л. В. Прахарэнка*;

настаўнік беларускай мовы і літаратуры вышэйшай кваліфікацыйнай катэгорыі ДУА «Сярэдняй школы № 16 г. Мазыра» *Г. У. Акуленка*

Есіс, Я. В.

Е83 Беларуская літаратура : планы-канспекты ўрокаў. 6 клас (I паўгоддзе) : дапаможнік для педагогаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі / Я. В. Есіс. — Мазыр : Выснова, 2019. — 134, [2] с.

ISBN 978-985-592-876-9.

Выданне ўключае паўрочныя распрацоўкі па беларускай літаратуры для 6 класа на I паўгоддзе навучання і змяшчае 32 урокі ў адпаведнасці з вучэбнай праграмай для устаноў агульнай сярэдняй адукацыі з беларускай і рускай мовамі навучання. Распрацаваная сістэма пытанняў і заданняў дапаможніка скіравана на актывізацыю пазнавальнай дзейнасці і выпрацоўку творчых уменняў вучняў, утрымлівае дыферэнцыяцыю заданняў па ўзроўнях складанасці, у якіх таксама прасочваюцца выхад на міжпрадметныя (беларуская мова, гісторыя, мастацтва) і ўнутрапрадметныя (паэзія, проза, драматургія, літаратуразнаўства) сувязі.

Прызначаецца настаўнікам беларускай мовы і літаратуры, студэнтам філалагічных факультэтаў падчас праходжання педагагічнай практыкі ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі.

УДК 372.811.116.13.046.14

ББК 74.268.8(4Бел)я721

ISBN 978-985-592-876-9

© ТАА «Выдавецтва «Выснова», 2019

Купить в Беларуси: <http://belveter.by>

Ад аўтара

Выданне складаецца з 32 планаў-канспектаў урокаў беларускай літаратуры ў VI класе на I паўгоддзе. Матэрыял пададзены ў адпаведнасці з вучэбнай праграмай для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі з беларускай і рускай мовамі навучання «Беларуская літаратура. VI клас» (Мінск: НІА, 2017).

У дапаможніку прадстаўлены ўрокі па раздзелах «Уводзіны. Кніга адкрывае свет», «Мой радавод. Родная зямля. Народ», «Фальклор і літаратура», «Мастацкае слова: вобразнасць, выразнасць, характэрнасць», якія прысвечаны аналізу праграмных мастацкіх твораў для чытання і вывучэння, аналізу твораў для дадатковага чытання, скіраваны на ўдасканаленне развіцця маўлення вучняў (творчых).

Прапанаваныя распрацоўкі ўрокаў пабудаваны ў залежнасці ад тэмы, з дасягненнем навучальнай, развіваючай і выхаваўчай мэты. Урокі, прапанаваныя ў дапаможніку, скіраваны на міжпрадметныя сувязі. Пры распрацоўцы планаў-канспектаў былі ўлічаны патрабаванні канцэпцыі і адукацыйнага стандарту па прадмеце.

Метадычныя распрацоўкі носяць рэкамендыцыйны характар. З прапанаванага дапаможніка настаўнік зможа выбраць неабходнае і патрэбнае, на яго думку, з улікам узроўню падрыхтаванасці вучняў.

Матэрыял будзе карысны настаўнікам беларускай літаратуры, студэнтам філалагічных факультэтаў (па спецыяльнасці «Беларуская філалогія»).

Літаратура

1. Выкарыстанне сучасных адукацыйных тэхналогій на ўроках беларускай мовы і літаратуры / В. У. Бухавец [і інш.]; пад агул. рэд. С. І. Цыбульскай. — Мінск: Сэр-Віт, 2006. — 208 с.

2. *Лявонава, П. І.* Рознаўзроўневыя заданні па беларускай літаратуры: 6 клас: дапаможнік для настаўнікаў устаноў, якія забяспечваюць атрыманне агульнай сярэдняй адукацыі, з беларускай і рускай мовамі навучання / П. І. Лявонава. — Мінск: ТетраСистемс, 2005. — 160 с.

3. *Ляшук, В. Я.* Вывучэнне творчасці Якуба Коласа ў школе: дапаможнік для настаўнікаў / В. Я. Ляшук. — Мінск: Аверсэв, 2006. — 320 с.

4. *Ляшук, В. Я.* Вывучэнне творчасці Янкі Брыля ў школе: дапаможнік для настаўнікаў, якія забяспечваюць атрыманне агульнай сярэдняй адукацыі, з беларускай і рускай мовамі навучання / В. Я. Ляшук. — Мінск: Аверсэв, 2004. — 220 с.

5. *Мароз, С.* Сачыненне-апавяданне пра экскурсію ў лес з элементамі апісання з'яў прыроды / С. Мароз, М. Ржавуцкая // Роднае слова. — 2007. — № 1. — С. 60—63.

6. *Мароз, С.* Фантастычнае сачыненне-апавяданне на лінгвістычную тэму / С. Мароз, М. Ржавуцкая // Роднае слова. — 2006. — № 9. — С. 49—52.

7. *Міхновіч, Н. А.* Беларуская літаратура. 6 клас: рабочы сшытак / Н. А. Міхновіч. — Мінск: Аверсэв, 2017. — 128 с.

8. Нестандартныя ўрокі па беларускай мове і літаратуры. 5—11 класы: дапаможнік для настаўнікаў агульнаадукацыйных устаноў / [А. М. Евіч і інш.]. — 2-е выд. — Мазыр: Белы Вецер, 2010. — 158 с.

9. *Смыкоўская, В. І.* Беларуская літаратура. 6 клас. Рознаўзроўневыя заданні: дапаможнік для настаўнікаў устаноў, якія забяспечваюць атрыманне агульнай сярэдняй адукацыі, з беларускай і рускай мовамі навучання / В. І. Смыкоўская. — Мінск: Аверсэв, 2005. — 208 с.

10. *Цітова, Л. К.* «Слова — радасць, слова — чары...»: 6 клас: дапаможнік для настаўнікаў агульнаадукацыйных устаноў з беларускай і рускай мовамі навучання / Л. К. Цітова. — Мінск: Літаратура і мастацтва, 2010. — 64 с.

Змест

<i>Ад аўтара</i>		3
Урок 1.	Уводзіны. Кніга адкрывае свет	4
Урок 2.	Уладзімір Ліпскі. Урывак «Ад роду — да народу» (з кнігі «Я»)	8
Урок 3.	Алесь Пісьмянкоў. Верш «Продкі»	13
Урок 4.	Пятрусь Броўка. Урывак «Зямля беларуская» (з паэмы «Беларусь»)	17
Урокі 5—6.	Уладзімір Караткевіч. Казка «Лебядзіны скіт»	21
Урок 7.	Люба Тарасюк. Верш «Імя Айчыны»	31
Урок 8.	Урок дадатковага чытання. Віталь Вольскі. Кніга «Падарожжа па краіне беларусаў»	34
Урок 9.	Узнікненне вобразнага мастацкага слова	35
Урокі 10—11.	Міфы пра багоў і духаў	40
Урок 12.	Легенда «Дамавікова ўдзячнасць»	45
Урокі 13—14.	Ян Баршчэўскі. Аповяданне «Вужыная карона»	49
Урок 15.	Максім Багдановіч. Верш «Вадзянік»	56
Урокі 16—17.	Якуб Колас. Казка «Жывая вада»	60
Урок 18.	Творчая работа. Навучальнае сачыненне-аповяданне на міфалагічную тэму	65
Урокі 19—20.	Народная песня. Каляндарна-абрадавыя песні	68
Урок 21.	Народная песня. Сямейна-абрадавыя песні	75
Урок 22.	Літаратурная песня. Алесь Ставер. Верш «Жураўлі на Палессе ляцяць»	81
Урок 23.	Алесь Бачыла. Верш «Радзіма мая дарагая...»	87
Урок 24.	Змітрок Бядуля. Лірычная мініяцюра «Зямля»	91
Урок 25.	Паўлюк Трус. Урывак «Падаюць сняжынкi» (з паэмы «Дзясяты падмурак»)	96
Урок 26.	Рыгор Барадулін. Верш «Уцякала зіма ад вясны»	101

Урок 27.	Янка Брыль. Лірычная мініяцюра «Над зямлёй — красавіцкае неба...»	105
Урок 28.	Анатоль Вялюгін. Верш «Спелы бор»	110
Урок 29.	Аляксей Коршак. Верш «Кляновы ліст»	114
Урок 30.	Іван Мележ. Урывак «Першы іней» (з рамана «Подых навальніцы»)	119
Урок 31.	Іван Грамовіч. Апавяданне «Воблакі»	124
Урок 32.	Творчая работа. Навучальнае сачыненне-апавяданне пра экскурсію ў лес (на рэчку, поле, луг і інш.)	129
<i>Літаратура</i>		133

Купить в Беларуси: <http://belveter.by>

Вытворча-практычнае выданне
ЕСІС Яўген Валер’евіч
БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА:
ПЛАНЫ-КАНСПЕКТЫ ЎРОКАЎ
6 к л а с (I паўгоддзе)

Дапаможнік для педагогаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі

Адказы за выпуск *А. У. Дзянісава*

Падпісана да друку 03.01.2019. Фармат 60x84 1/16. Папера афсетная. Друк лічбавы.
Ум. друк. арк. 7,91. Ул.-выд. арк. 4,53. Тыраж 2000 экз. Заказ 1/5928769-1.

Выдавец і паліграфічнае выкананне:

Таварыства з абмежаванай адказнасцю «Выдавецтва «Выснова». Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 1/517 ад 05.05.2017. Вул. Савецкая, 198-100, 247777, г. Мазыр, Гомельская вобл., Рэспубліка Беларусь. Тэл./факс (0236) 23-70-25. Філіял № 1 ТАА «Выдавецтва «Выснова»: вул. Валадзько, д. 30, пам. 417, 220007, г. Мінск, Рэспубліка Беларусь. Тэл. (017) 380-41-53, 224-66-89. vysnova.by. E-mail: book@vysnova.by

Купить в Беларуси: <http://belveter.by>